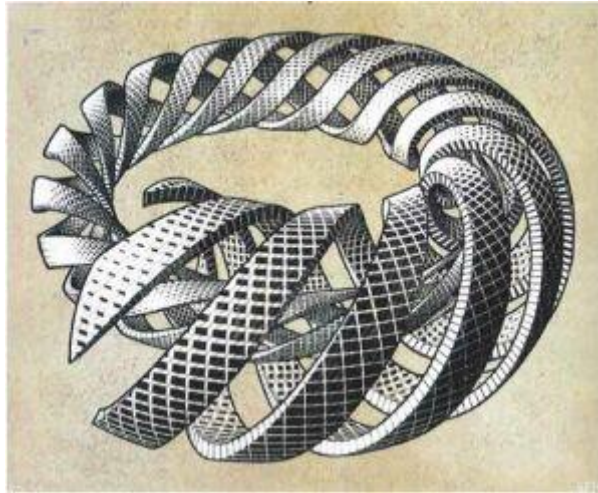

ESCHER?

Heeft u wel eens van Escher gehoord? Natuurlijk een overbodige vraag voor degene die deze site bezoekt.

Ik heb deze vraag dikwijls gesteld. De (meestal bevestigende) antwoorden luiden dan ongeveer: "Ja, dat is toch die kunstenaar, die allerlei onmogelijke gebouwen heeft getekend?"

M.C. Escher's "Spiralen" - 1953

(c) 2002 Cordon Art - Baarn. Alle rechten voorbehouden.

Nee, dat is Escher niet! Hij heeft bijna 500 litho's en houtsneden gemaakt, waarvan er maar 3 onmogelijke gebouwen voorstellen. Bovendien is er maar één prent waarvan Escher de onmogelijke figuur zelf bedacht heeft: BELVEDERE uit 1958, een intrigerende prent gebaseerd op de onmogelijke kubus.

Het idee voor beide andere onmogelijke gebouwen (WATERVAL uit 1961, en KLIMMEN EN DALEN uit 1960) ontleende hij aan een vondst van vader en zoon Penrose. Dan is Escher toch moeilijk te karakteriseren als de architect van allerlei onmogelijke gebouwen. Er moeten dus andere dingen zijn die hem geïnspireerd hebben. Daar ga ik nu verder niet op in. U zou er veel over kunnen lezen in Bruno Ernst's "De toverspiegel van Escher".

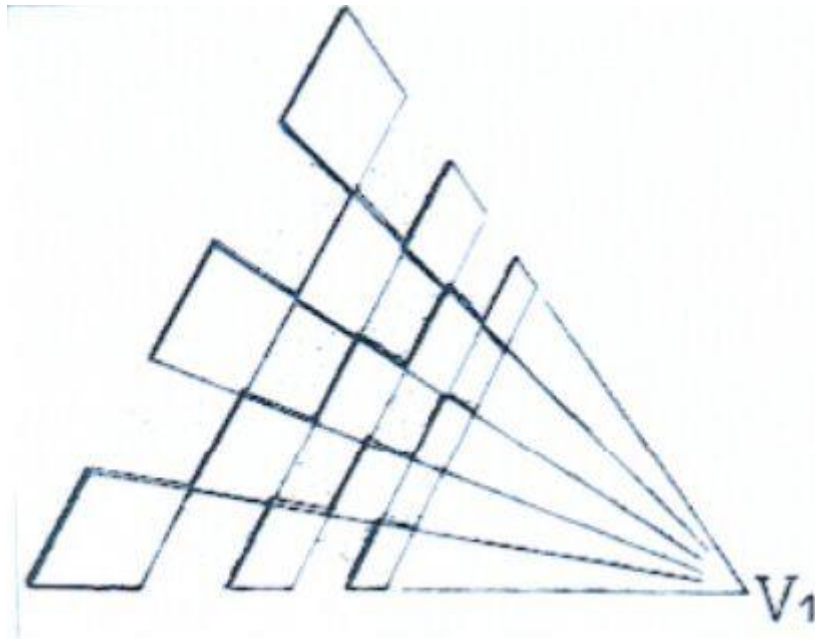
Ik maak nu een keuze die ons brengt naar een van de minst begrepen Escherprenten: DRIE SNIJDENDE VLAKKEN, een kleurenhoutsnee uit 1954.

Op tentoonstellingen loopt bijna iedereen eraan voorbij: wat is er nou te beleven aan een "gelijkzijdige driehoek met inhoud"?

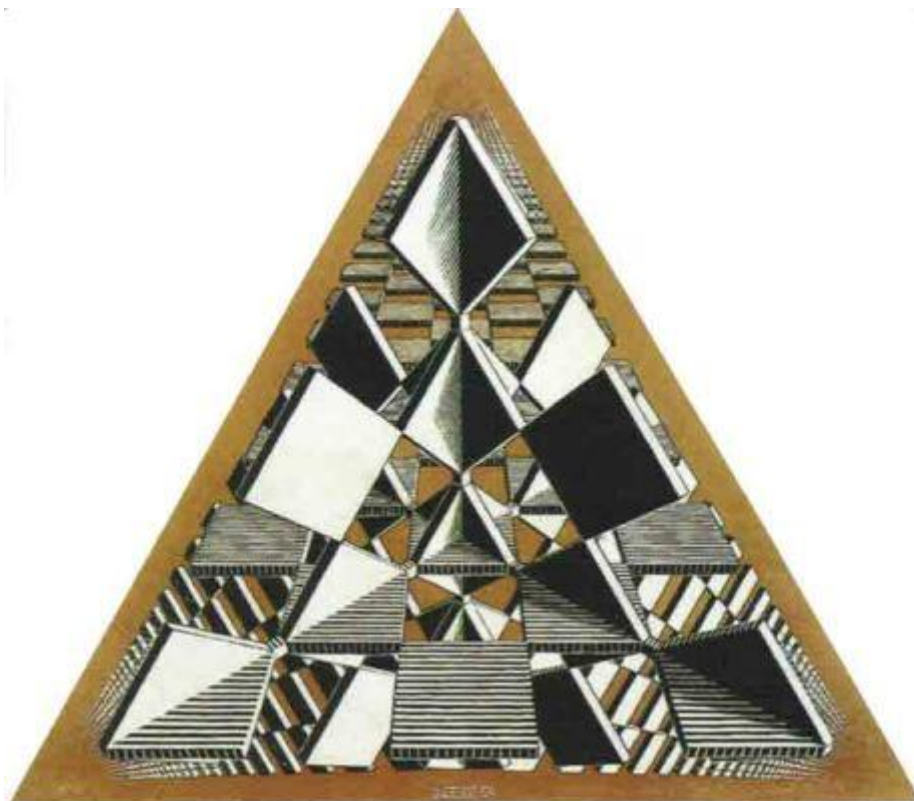
Ik zal het U uitleggen.

Escher wilde drie vlakken tekenen die elkaar snijden. Dat lijkt eenvoudig, maar in een tekening zitten deze vlakken elkaar in de weg. Ze bedekken elkaar, zodat je ze niet tot in het oneindige kunt volgen. Zijn prent is een poging om dit toch te realiseren. Hij verdeelde de vlakken in vierkanten als een eindeloos schaakbord en liet alle witte vlakken weg, zodat het vierkante openingen werden. In de figuur

hieronder heb ik een van die vlakken getekend. Het loopt door tot in het oneindige; op de tekening dus tot het perspectivische verdwijnpunt V_1 .

Nu is het mogelijk door de openingen ook de twee andere vlakken tot in het oneindige te volgen. Deze vlakken hebben natuurlijk dezelfde doorkijkgangen als het eerste.

M.C. Escher's "Drie snijdende vlakken" - 1954
(c) 2002 Cordon Art - Baarn. Alle rechten voorbehouden.

Bekijk de prent eens goed en volg het verloop van de drie vlakken. Misschien vindt U Escher's poging niet geslaagd.
Ziet U het verband met de prent [SPIRALEN](#), die Escher een jaar eerder maakte?